

Obzor

Komentář k Odpovědi Miloše Fryše

Budu se snažit být co nejstručnější. První věta nesouhlasí; cílem a „podstatným“ obsahem mého textu **nebylo** vyjmenovávat literární citace, které MF identifikovány **nejsou** (toto záslužně činí Mária Ferenčuhová ve mnou zmíněné recenzi v *Cinepuru*), nýbrž poukázat na (převážně neliterární) informace MF, které v jeho publikaci **jsou**, ale bohužel jsou kontraproduktivní, ne-li vysloveně mylné. Citáty z francouzské literatury, na něž by se vztahovalo Fryšem zdůrazňované embargo smlouvy s Gallimardem, zmiňuji jen na okraji. Čtenář, který rozpozná celé stránky z Baudelaira či Victora Huga, nebude Fryšovi vyčítat, že je přeložil nově (resp. bez přihlídnutí k práci starších překladatelů), pokud výsledný text sám o sobě i v kontextu Godardova díla bude dávat smysl větší, a ne menší. (Pak ani na okamžik nezapochybujeme o tom, že si MF všiml, **koho** a **co** na daném místě vlastně překládal.) Podobné je to s Proustem; pozornému čtenáři mého textu snad neušlo, že hlavní problém poznámky 313 neshledávám v nezmínění odkazu na *Hledání ztraceného času*, ale ve zmínění odkazu zcela nesmyslného. Atd., atd.

Formulace „Milan Klepikov se v roce 2001 omluvil z jakékoli spolupráce a ze spolupřekládání [...]“ budí dojem započaté partnerské spolupráce, z níž jeden partner odešel. Skutečnost je taková, že jsem MF po mnou komentované projekci Godardova díla na festivalech v Karlových Varech a v Jihlavě dal na jeho žádost k dispozici **kompletní** „agenturní“ verzi (viz dále), o níž se zmiňuje. S tím, že ji pro případné knižní vydání bude možné použít nanejvýš jako jeden „materiál ke konzultaci“. Dále jsem souhlasil, že prohlédnu Fryšovu finální verzi. MF následně oslovil několik dalších osobností, které se u nás tvorbou JLG zabývaly; jejich dobře pochopitelná zdrženlivost ho neodradila. Z toho, že počáteční nedůvěra k realizovatelnosti tak náročného projektu v krátké době se ukázala jako oprávněná, nemáme radost nikdo. K finální verzi překladu a doplňkového aparátu jsme se vyjádřit nemohli, neboť jsme ji k nahlédnutí nedostali.

Při svém komentáři Godardova několikahodinového díla na festivalech v Karlových Varech a v Jihlavě, později i na FAMU, jsem použil šest pramenů: verzi společnosti Artlingua, kterou jsem konzultoval s překladatelkou (1), knižní verzi francouzskou (2), německou (3) a anglickou (4), a samozřejmě dílo v jeho filmové podobě, v originální francouzské verzi (5) a v německé verzi vysílané v roce 2000 kanálem ARTE (6). Festivalovým divákům jsem se snažil poskytnout co nejvíce relevantních informací, především o použitých **filmových** ukázkách. Komparace to byla náročná nejen časově. Neměli bychom si to plést s vyplňováním křížovky se jmény všech zdrojů, na něž se JLG napojil – vždy jde o pochopení důvodu, **proč** tak činil. Pokud zůstane nějaké políčko nevyplněné, není to tragédie. Pokud ale tam, kde stačilo **pouze** najít si příslušné místo v Godardově filmu, začne překladatel konstruovat vlastní „rockové židle“, a pokud je těch židlí víc, vypovídá to cosi o jeho celkovém přístupu k práci – a tady je opravdu těžké hledat ospravedlnění. Zpráva o připravovaném druhém českém vydání díla ve spojení s DVD dává věřit, že celá „histoire“ nakonec dospěje ke šťastnému rozuzlení.

Milan Klepikov